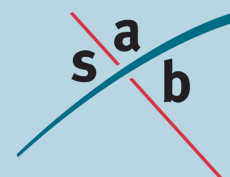

Nader onderzoek flora en fauna

Lodieklanden Meyer/Van Schoot

gemeente Borne

Datum: 1 december 2009
Projectnummer: 80658

INHOUD

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	1
2	Wettelijke kader	3
2.1	Gebiedsbescherming	3
2.2	Soortenbescherming	3
3	Toetsing	5
3.1	Onderzoeksmethodiek	5
3.2	Beschermde gebieden	5
4	Conclusie	11
4.1	Gebiedsbescherming	11
4.2	Soortenbescherming	11
4.3	Consequenties	12
4.4	Aanbevelingen	13
	bijlage 1: globaal overzicht van de gegevens van Het Natuurloket	1
	bijlage 2: geraadpleegde bronnen	1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Borne (gemeente Borne, provincie Overijssel) bestaat het voornemen om aan de Lodiek Landen het agrarisch bouwvlak van een bedrijf te vergroten ten behoeve van het verder ontwikkelen van het agrarisch bedrijf. Verder wordt nog de bouw van een bedrijfswoning beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor is uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. De eerder door SAB Arnhem B.V. opgestelde quick scan flora en fauna geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving in het plangebied. Op basis van deze quickscan is een nader onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit nader onderzoek zijn verwerkt in de eerder opgestelde quickscan en worden gepresenteerd in voorliggende rapportage.

Afbeelding 1: links, uitsnede uit topografische kaart (1:25.000). Rechts, luchtfoto (Google Earth). De rode cirkels geven de ligging van het plangebied weer.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Borne, (gemeente Borne) is gelegen in een relatief kleinschalige, agrarische omgeving. De aanwezige weide - en akkergronden worden vaak omzoomd door houtwallen en bomensingels. Dit maakt de omgeving van Borne tot een waardevol landschap. Het plangebied aan de Lodiek Landen ligt even ten noorden van Borne. Het plangebied is omringd door relatief kleinschalige wei- en akkerlanden met veel bomensingels en houtwallen. Het plangebied zelf bestaat uit een agrarisch bedrijf met intensief beheerd land. De beoogde locatie voor het woonhuis ligt in een intensief beheerd weiland, grenzend aan een houtwal.

De beoogde ingrepen bestaan uit de vergroting van het agrarisch bouwvlak ten behoeve van ontwikkeling van de bedrijfsvoering en uit de realisatie van één extra bedrijfswoning. Door de vergroting van het agrarisch bouwvlak zal een deel van het

agrarisch land verdwijnen. Door de bouw van de bedrijfswoning, zal een deel van het weiland en mogelijk een aantal bomen verdwijnen.

Afbeelding 2: Impressie plangebied. Boven: locatie voor uitbreiding agrarisch bouwvlak, onder: locatie voor bouw van woonhuis (Foto's: SAB Arnhem).

2 Wettelijke kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1 beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2 beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3 beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 Toetsing

3.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied is gelegen (248-481), geen beschermde soorten weer (Bijlage 1). Binnen het kilometerhok is geen enkele soortgroep goed onderzocht. Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok en omdat de beschikbare Natuurloketgegevens in dit geval van lage kwaliteit zijn, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), De Zoogdieren van Overijssel (Bode *et al.*, 1999) en de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al.*, 1997). Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 oktober 2008 heeft een ecooloog van SAB Arnhem B.V. het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Op basis van de bevindingen tijdens dit verkennende onderzoek is een nader onderzoek opgestart naar vleermuizen, steenmarters, eekhoorns en uilen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode tussen 10 juli en 24 september 2009.

3.2 Beschermd gebied

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied aan de Lodieke Landen te Borne ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied ligt op een afstand van meer dan 4 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied en de afwezigheid van overeenkomstig habitat zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied aan de Lodieke Landen te Borne ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van meer dan 4 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, binnenstedelijke ligging, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

vaatplanten

Het grootste deel van het plangebied is onder invloed van de agrarische bedrijfsvoering. Daardoor zijn grote delen niet geschikt als mogelijke groeiplaats van strikt beschermde soorten. Het deel dat betrekking heeft op vergroting van het agrarisch bouwvlak bestaat uit akkerland en was ten tijde van het veldbezoek ingezaaid met maïs (*Zea mays*). Naast maïs zijn de volgende planten aangetroffen: Bijvoet (*Artemisia vulgaris*), Paraplumos (*Marchantia polymorpha*), Grote weegbree (*Plantago major*), Kweek (*Elytrigia repens*), Rietgras (*Phalaris arundinacea*), Straatgras (*Poa annua*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Beuk (*Fagus sylvatica*), Klimop (*Hedera helix*), Zevenblad (*Aegopodium podagraria*), Vogelmuur (*Stellaria media*), Haarmos (*Calystegia sepium*) en Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*).

Op de locatie waar het nieuwe woonhuis beoogd is, zijn Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), klimop (*Hedera helix*), Braam (*Rubus fruticosus*), Vlier (*Sambucus nigra*), Hulst (*Ilex aquifolium*), Gele dovenetel (*Lamium galeobdolon*), Salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*), Hondsdraf (*Glechoma hederacea*), Zomereik (*Quercus robur*), Akkerhoornbloem (*Cerastium arvense*), Straatgras (*Poa annua*), Herderstasje (*Capsella bursa-pastorum*), Harig knopkruid (*Galinsoga quadriradiata*), Witte klaver (*Trifolium repens*), Kamille (*Matricaria recutita*), Varkensgras (*Polygonum aviculare*) en Grote weegbree (*Plantago major*) aangetroffen.

Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Bode *et al.*, 1999) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Bosspitsmuis (*Sorex spec.*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europaea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Wezel (*Mustela nivalis*), Bunzing (*Mustela putorius*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Steenmarter (*Martes fiona*) en Boomarter (*Martes martes*) voor.

Het grootste deel van het plangebied valt onder agrarische bedrijfsvoering. Aan de randen van het plangebied zijn struwelen, houtwallen en bomensingels te vinden. Tijdens het verkennende veldbezoek zijn meerdere malen hazen (*Lepus europaeus*, Tabel 1) gezien. Vaste rust- en verblijfsplaatsen van andere algemeen voorkomende soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*) en mol (*Talpa europea*) zijn ook niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

eekhoorn

Eekhoorns komen hoofdzakelijk voor in oud loofbos, naaldbos of gemengd bos. De dieren komen ook voor in houtwallen in de buurt van bos. Gezien de aanwezigheid van bos in de directe omgeving, de aanwezigheid van veel grote bomen en houtwallen en de aard van het omliggende gebied (weilanden met houtsingels) konden negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorns niet op voorhand worden uitgesloten ten tijde van het verkennende veldbezoek. Daarom is een nader onderzoek opgestart. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden tussen 10 juli en 24 september 2009. Tijdens dit onderzoek zijn geen eekhoorns aangetroffen evenmin als sporen die wijzen op aanwezigheid van deze dieren. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van eekhoorns zijn op voorhand uit te sluiten.

steenmarter

De strikt beschermde steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992) ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. De steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Steenmarters houden zich overdag schuil in takkenhopen, struweel en soms ook in gebouwen. Het vergroten van het agrarische bouwvlak heeft geen effect op vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarters.

Omdat ten tijde van het verkennende veldbezoek negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van steenmarters niet kon worden uitgesloten, is een nader onderzoek opgestart. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden tussen 10 juli en 24 september 2009. Tijdens dit onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat steenmarters gebruik maken van het plangebied als vaste rust- of verblijfplaats. Wel is op de zolder een oude melkbus aangetroffen die in gebruik is als slaapplek voor zoogdieren. Door het ontbreken van overige sporen is geconcludeerd dat het hier geen strikt beschermde soort betrof. Negatieve effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

boomarter

De boomarter komt hoofdzakelijk in bebost gebied met een voorkeur voor naaldbos of gemengd bos voor; soms ook in meer open terrein, mits voldoende bosjes en lijnvormige elementen als heggen en houtwallen aanwezig zijn. Het is een erg schuwe soort. Gezien de afwezigheid van een directe verbinding met grote, aaneengesloten bosgebieden en de relatief hoge verstoringgraad van het plangebied, worden vaste rust- of verblijfplaatsen van boommarters niet verwacht.

vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Limpens *et al.* 1997; Bode *et al.*, 1999) komen in de omgeving van het plangebied baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

In het plangebied wordt geen (voor vleermuizen geschikte) bebouwing beïnvloed door de ingrepen. Daarom zijn negatieve effecten op gebouwbewonende soorten uit te sluiten. In het plangebied staan wel veel grote bomen en enkele lijnvormige elementen als houtwallen en bomensingels. Dergelijke elementen kunnen geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen (Afbeelding 3). Het plangebied kan ook geschikt zijn als foerageergebied. Ten tijde van het verkennende veldbezoek konden negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen niet worden uitgesloten. Daarom is in de periode van 10 juli tot en met 24 september 2009 een onderzoek naar deze soortgroep uitgevoerd. Bij dit onderzoek is naar voren gekomen dat het plangebied in gebruik is door Gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. Dit leidt tot de conclusie dat negatieve effecten van de beoogde plannen op (vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden) van boombewonende vleermuissoorten zijn op voorhand zijn uit te sluiten.

Afbeelding 3: mogelijke vaste- rust en verblijfplaats van vleermuizen

vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Het plangebied met houtwallen en grote bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Tijdens het verkennende veldbezoek in oktober 2008 zijn Sperwer (*Accipiter nisus*), Zwarte kraai (*Corvus corone*), Buizerd (*Buteo buteo*), Houtduif (*Columba palumbus*), Vink (*Fringilla coelebs*), Koolmees (*Parus major*), Groene specht (*Picus viridis*), Grote bonte specht (*Dendrocopos major*) en Havik (*Accipiter gentilis*). Er zijn ook geschikte nestbomen gevonden voor spechten (Afbeelding 4).

Afbeelding 4: Spechtengaten in Amerikaanse eik (*Quercus rubra*)

Sommige vogelsoorten zoals uilen gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels jaarrond beschermd. In de loop van 2009 zijn spechten verwijderd van de Vogellijst. Dat betekent dat nesten van spechten niet langer jaarrond beschermd zijn. De bescherming beperkt zich voortaan alleen tot de actieve fase.

Ten tijde van het verkennende veldbezoek konden negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van jaarrond beschermde soorten (roofvogels en uilen) niet op voorhand worden uitgesloten. Daarom is een nader onderzoek naar deze soortgroepen uitgeveerd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat uilen geen gebruik maken van het plangebied. Roofvogels zijn ten tijde van het nader onderzoek niet waargenomen. De waarneming ten tijde van het verkennende veldbezoek heeft dus betrekking gehad op overvliegende dieren.

Hoewel spechten niet langer jaarrond beschermd zijn, is hier wel onderzoek naar verricht. Hierbij is naar voren gekomen dat Grote bonte specht gebruik maakt van de houtwallen als vaste rust- of verblijfplaats en broedgelegenheid. Ook de Groene specht is waargenomen maar deze gebruikt de houtwallen alleen als leefgebied. Buiten de broedperiode zijn nesten van spechten niet langer beschermd.

Met inachtneming van de zorgplicht zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels uit te sluiten.

amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*) en Bastaardkikker (*Rana klepton escu-*

lenta) en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Aangezien binnen en in de omgeving van het plangebied geen watervoerende elementen aanwezig zijn, is het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde amfibieënsoorten uit te sluiten. Strikt beschermde soorten stellen strikte eisen aan hun leefomgeving en blijven het gehele jaar door dicht bij hun voortplantingswater (met uitzondering van de rugstreeppad, *Bufo calamita*).

Algemene soorten, zoals bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen biotopen niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in natuurlijke overgangen in weinig verstoorte biotopen. Soorten als ringslang (*Natrix natrix*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) wel eens in de omgeving waargenomen. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (structuurarm, intensief beheerd grasland, bebouwing, plotselinge overgangen) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van reptielen zijn niet te verwachten.

vissen

Omdat in het plangebied geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, is de aanwezigheid van vissen uitgesloten.

insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 Conclusie

In het plangebied aan de Lodieke Landen te Borne (gemeente Borne, provincie Overijssel) zal een agrarisch bouwvlak worden vergroot ten behoeve van bedrijfsontwikkeling en zal een bedrijfswoning worden gerealiseerd op een intensief beheerd grasland. Deze rapportage maakt duidelijk wat de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving zijn.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied aan de Lodieke Landen te Borne ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied ligt op een afstand van meer dan 4 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied en de afwezigheid van overeenkomstig habitat zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten.

Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat is aangewezen als onderdeel van de EHS ligt op een afstand van meer dan 4 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, de afwezigheid van een directe verbinding of andere relatie met het beschermde gebied zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Door de grondbewerking en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zal waarschijnlijk een deel van het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied.

De meeste van deze soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Op basis van het nader onderzoek kunnen negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten worden uitgesloten.

Bij de start van werkzaamheden in het broedseizoen, kunnen broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

4.3 Consequenties

Deze verkennende quick scan flora en fauna in combinatie met het ander onderzoek heeft aangetoond dat in het plangebied geen vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten aanwezig zijn. Hierdoor zijn er geen verdere consequenties vanuit de Flora- en faunawet, afgezien van de zorgplicht en de mogelijke aanwezigheid van actieve broedgevallen. Deze twee algemene voorwaarden zijn vanuit de Flora- en faunawet namelijk altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren zich niet alsnog vestigen;
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
  - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld

verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
- het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
- het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in de nieuw te bouwen bedrijfswoning;
- het planten van bomen en struikgewas voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden;
- zo min mogelijk bomen kappen.

bijlage 1: globaal overzicht van de gegevens van Het Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:248 / Y:481

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						matig	-	1975-1990
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					5	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	1					matig		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B., Hoeve, R. en Zollinger, R. 1999. De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. Utrecht

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl